

SLOVENSKI NAROD.

Štampa vsak dan, izven ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold. za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 krajc. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah za vsakega velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četrti-stopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Kokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovški cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“.

Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Nemška kultura in Slovanstvo.

Živimo v stoletju, v katerem je cerkvena oblast tisto svojo ulogo, katero je igrala v srednjem veku in celo do velike fancoske revolucije koncem 18. stoletja, ki je človeka, državljana zopet v naravno njegovo pravo postavila, izgubila in doigrala. Prvi strel na trdnjave tlake in robovanja, zrušil je tudi gradove desetine, duševnega jerobstva jednega ali dveh stanov in vsaka nova iznajdba in vsak korak naravoslovja naprej, vsaka nova pridobitev na polji naukov oškodovala je več ali manj streho velikanskega poslopja, ki je prej vsevladno gospodovalo.

Ali navzlic temu so besede, ki so zdaj geslo vseh narodov, kakor poprej parole cerkve neresnične, besede namreč: veda, omika je moč. Kdo bi to zanikaval in kdo hoče zanikavati koliko velicij zakladov omike je Nemštvo po svojih mislecih, literatih, velicij pesnicah ustvarilo. Kdo hoče slep biti nasproti tej velikanski moči, ki v tem arzenalu duševnega orožja leži! Tu nij nobenega oddela kulture, kateri bi ne bil kultiviran, nobenega duševnega polja ne, na katerem ne bi nemšk genij, nemška marljivost brazd delala. V velikej visokosti stoji nemška literatura, imponira i drugim narodom Evrope, potem onim, ki prvi kamene polagajo v temelj svoje nove literature, le ti strme in se čudé majestetične tej zgradi kulture.

In ta nemška kultura je še teorija po večjem, kulturne zaklade Nemštva še pokriva prah knjigaren, masa nemškega

ljudstva še ne ve dosta o njih. Še le v novejši dobi dela se na to, da postanejo ti duševni zakladi obče blago, dela se tir tej omikalnej moči tudi mej maso nemškega ljudstva, in da je še to tako, da se še nemški Mihel rajši tepe in kri prelija po komandu oholih posameznikov, da je še posebno prosti Nemec v Avstriji po večjem v starej kulturnej cikli, to je neizrečeno dobro za nas mejače Nemcem, Slované in osobito za nas Slovence, ki smo s Čehi prve avantgarde proti Nemštvu (mi še zraven Italjanu, ki pa nij toliko nevaren, ker mu nij tolike ekstensivne moči). Ali gorje nam, ako bi ta speča še, tako rekoč vezana, nemška kultura v knjigah prišla v krv realnega življenja mase Nemštva, prej nego smo mi oboroženi, gorje nam tedaj, če nam nij le količkaj jednacega orožja z Nemštvom. Boj, ki je v človeškem srcu, mej posameznimi ljudmi, mej narodi zmirom bil in bode, boj Slovanstva — Jugoslovanstva z Nemštvom javljaj nam bodé dosti Sedanov.

Hipoteza, ki ima največ za-se, pravi nam, da narodi, dosepeši na vrhunec kulture, zopet izumirajo, zgodovina nam kaže kulturna ljudstva v Grecih, Rimljanih, katere je omika omehkužila in tako v zaton spravila. Prisposabljal bi se omikan narod z bogatinom. Ubog človeče spravi se s talentom in marljivostjo do velicega bogastva, njegovi otroci uže nijso več to kar oče, v izobilji si želodec pokvarijo, bolehní na telesu in ne kakor oče življavi na duhu, degenerirajo. Vnuki ali pravnuki so zopet

berači. In tako narodje. Posamezno listje od drevesa človeštva odpada, novo brstje poganja in raste, dobivljajoče sok in moč iz steblija. To, kar so narodi kulturnega ustvarili ostane, na podlogi duševnih pridobitev zidajo novi narodi naprej, katere kultura še nij ovenela, ki krepko fizično in duševno naravo soboj prinašajo na zidališče svetovne kulture.

Bili smo Slovani dozdej le stražarji, evropske olike in lega slovanskih zemlja nij bila do zdaj v to, nas potegnóti v evropski narodni koncert, poljedelci smo, to je premalo po mesu težimo, rekel bi, premalo lakote nam je, veliki appetit Nemcev — lovcev začetkoma in tudi pozneje je dosti uzroka njihove velikosti, — premalo nam je Slovanom bojevitosti krvi, premirna krv se po naših žilah pretaka, preveč pasivne, premalo aktivne narave smo. Ali vzamemo, 80 milijonov nas je, in ker je po zdajšnjem osvobojenji narodov od volje posameznega človeka soditi, da bode mesto vojaškega truša si več in več mirno delo, mirno, vojski sovražno bivanje tal pridobilo, kdo nam hoče dolgo odrekati, da mi zdaj tudi ne vstopimo v areno, kjer se narodi potegujejo za omiko, kjer narodi kažejo kako so gospodarili s svojimi duševnimi silami.

Odrekatí nam tega ne sme nobeden, to pravo je naravno pravo in če kdo naravno pravo zanikuje, vé naj, da si to pravo ob svojem času sami vzamemo in postavimo, vé naj, da bode 80 milijonov ljudi nekaj le

Listek.

Premišljevanje odhodnikovo.

(Spisal Š. B.)

Sedaj, ko sem izstopil iz okrožja srednje šole in mi je vsaj dovoljeno, pisariti in tudi tu in tam — če se kdo najde, ki slabotno moje prvo delo sprejme — po tisku priobčiti, hočem takoj obelodaniti malo premišljevanje, ki se mi je nehoté vrinilo v odtežen zadnjih tednov še vedno nekoliko omamljenej glavi, po katerej v tem trenutku bolj nego prej razne misli krožijo, ki se po večini vršé okolo preimenitnega vprašanja gledé bližnje prihodnosti.

Oborožen s potrebnimi silami, v visokosti „pet črevljev merim, palcev pet,“ in pripravljen na duševni boj, obdan „z uma svitlim mečem,“ mi vedno na misli pride, zakaj nek' velikih mož sovrstniki dostojno ne čislajo, zakaj se o zaslugah v korist človečanstva, v hasen dotičnega naroda in družine v ožjem delajočih mož boljše sodi od strane njihovih naslednikov, kakor od vrstnikov?

To sem premišljeval na stanu svojem, kjer mi je priljudno, čeravno nij v sobi družega, razen mirnega sostanovnika, ki se je pa uže tudi — utrujen od pretečenega dela — pod odejo zaril; kojega duša se v sladkih sanjah šeta. Stara ura, ki na naji omari enomerno tak-tika, da-si je dolgočasna, spominja me tako živo na isto našo leseno uro, ki smo jo pred dvajset leti doma v mojej materini hiši imeli — pri požaru nam je zgorela — in ura me zopet spominja na staro mater, ki se je po zimi vedno pri peči grela, ter pravila nama s starejim bratcem o pesjanib, Turcih, Francozih, o ranjem Trentarji in bog si ga vedi, kaj, dokler nij povedala vsega, kar je vedela, ter jela „očenaše“ moliti, da nij bilo ne konca ne kraja. Tudi mene je naučila moliti, pa nijsem rad molil ž njo, ker sva za vse „nunce“ in „nune,“ za vse sorodnike in zadnjič tudi za nje ranjcega Tončka molila, ki je bil „tam pod Rusom dušo pustil;“ reč je nemalo časa trajala.

„Le čaj! boš uže molil, kadar te bo soldaška suknja glodala!“ se je kregala starka, kadar sem jej kimal mej molitvijo.

Ako sem se pa dobro obnašal, znala je babica mojo pridnost nadariti: smel sem jej na koleno sesti, ter zaganjaje sem ter tja, zapela mi je pesen o Turcih. Rajši bi jo znal, kot ne vem kaj; pa nič mi nij ostalo, razen vrstic:

„Turk' okolj grada dirjajo,
Mlado Alénko tirjajo,
Gm, gm, gm, gm, gm, gm, gm, gm, gm.“

Te dve vrstici je ponavljala, ter zadnjimi enoličnimi glasi je menda nagajala — goslam. O ranjem Trentarji je pravila moja stara mati, da je bil „gospod,“ pa nij imel maše; ker enkrat, ko je še študiral, ga je bil v mestu sneg zapadel. Vsled tega mu nijso mogli dol od Trente ne kruha ne „ješprenja“ poslati. V tej sili, ker si nij znal drugače pomagati, zapisal se je tistemu, ki se križa boji. Ko je slednjič prišel čas, da bi bil imel biti „dominus vobiscum,“ se je vložil „nebodigatreba“ v bran, in on nij smel maše peti. Pa ker nij imel družega greha — bil je pobožen študent, ne pa, kakor smo mi drugi bili — mu je sprosila sveta Šembilja od boga dar prorokovanja. Bil je vsled svojega vedežnega duha Tren-

dejansko izvoditi moglo. Sicer pak je nemška beseda: „Gewalt ist Recht“.

Ali da to uspešno moremo, treba je to kar so drugi narodi lepega, dobrega ustvarili, vzeti mej naučna sredstva; da Nemštvu na pr. mi Jugoslovani se zoperstavljati moremo, treba se je od njih učiti, v šolo iti pri onih Nemcih, katerih dela so pošten i kameni v zgradi svetske kulture. Da izobraženi Slovenec svojo nalogo kot Slovan izpolniti more, mora poznati nemško literaturo in znanost. Naši ženiji, talenti, ki narod pismom podučiti hočejo, morajo poznati svetišče nemško-narodne kulture od znotraj in dobro. To v šolo hojevanje nij sramotilno, nobeden uže učen iz nebes ne pade, Nemci i. t. d. so bili enok tudi neolikanci in brez literature še pred sto leti in hodili so k Francozom učiti se in Italijanom. Isto tako so ženijalni Angleži, Rusi etc., prav pridno v šolo hodili pri Greih, Rimljanih, udje ene velike skupine, človeštva, udje, bratje indogermanski se nemamo sramovati, vzeti jeden od družega, kar je temu ali onemu prilično razmerje pomagalo pridobiti. Človeštva smoter in jeklen zakon, vladajoč celo človeštvo, je in bode: v boji za „biti ali ne biti,“ priti do omike, do, kakor se boče, večje omike ali zmirom le večjega razvijanja človeških duševnih sil in potem do sreče, do sitih dnov narodov. V tem je ravno uzrok napredovanja človeštva iskati, da posamezni narodi ne začno izpredaj, ampak da si vse, kar so drugi narodi uže zgradili, hitreje osvojé in na tej podlogi sami dalje zidajo. Kdo bode tako neumen in ne bode pogledal lepo sezidane hiše bližnjega soseda, ako hoče sam hiše zidati, pa ne vé, kako? On ne bode zidal, kakor troglodit, nego učil se bode boljšega zidanja in napravil si bode tako okusno prebivališče, kot je sosedovo. To naučenje od sosedov in protivnikov od zdaj prvih „tenorjev“ v evropskem koncertu pak nij uk slabo nadarjenega učenca, ki si po besedah to, kar je učitelj prednášal, v glavo ubije; ampak to hojevanje na — vsučilišče smem reči, ker Slovani in posebno avantgardisti Slovenci in Čehi, ka-

tere je veden neposreden boj z Nemci dosti olikal, ne ležimo v plenih kulture, nekaj lepe podloge nam je uže, to bojevanje na vsučilišče nemške in družih narodov kulture je posedanje učenca pa šolskih klopek, ki prebavlja kar sliši, ki slišano po svoje predela, ki preiskuje. On ne prisega na besede učiteljeve, nego nauke po svojej duševnej dispoziciji zopet spravlja na dan. Narod hodi pri družih narodih v uk, ali nauke preustroji po svojem narodnem značaju na podlogi svojega jezika, v katerem se celo življenje, mišljenje, skratka ves značaj vsacega naroda prikazuje, na katerej le je narod v svojej sferi, presajen v drug tuj kraj, vegetira in gine.

V tem smislu jemlje Slovan učiteljstvo Slovanstva pri družih olikanih narodih, in vsak človek, ki ljubi človeka, človeštvo, vsak človek, ki abstrahira od jezika, kateremu je vse jedno, ali se narod v tem ali onem jeziku olikuje, ki pa hoče, da se omika, bode tudi tako jemal to hojevanje v šolo narodov, vsak mora tako misliti, kakor mi, ker kultura drugače nij mogoča bila nikjer, vse drugo je pedagogičen nonsens v najlepšem cvetju. In to si naj naše odpadništvo ali renegatstvo zapomni, ki hoče narod naš na podlagi tujega idioma voditi k kulturi, v teh težnjah nij morebiti skrit pedagogičen nesmisel. Imamo pa vodnikov-renegatov, ki so kaj možgane vežbali. Ti dobro uvidevajo nemogočnost svojega kažipota k narodovej kulturi; v teh težnjah leži skrit ves značaj odpadnika, kojega navada je po vsem svetu, da o svojem narodu ne misli dobro, ki pod krinko vsakovrstnih civilizatoričnih, kosmopolitiških uzrokov, to je, lumparij, si popolnem zaslužiti hoče judežve groše, ali pa osobnej strasti ali navidezneje čestilakomnosti služi. Kdo pravičen človek na svetu bode po takem Slovincu zameril, da odpadništvo sovraži in mrzi, katero le premajheno, premalo energično narodno čutje ohrani pred zaničevanjem celega naroda.

S—c.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 21. julija.

Rusinski študentje so sklenili, da bodo obiskovali črnoviško univerzo le potlej, če se ustanovi stolica za rusinski jezik.

Ogersko ministerstvo dela ob prena-redbi v finančnem ministerstvu. Več uradnikov bode odpuščenih. Karlovski kr. komisar na srbskem cerkvenem zboru Hueber je dobil mali križ sv. Stepana, predsednik zbora Branovački pak naslov kr. svetovskega naslova.

Vnanje države.

Srbska vlada je postavila poleg reke Drinje, ki meji mej Bosno in Srbijo, stražeči vojni oddelek, da bi zabranil vsako zedinjenje Srbov z Bosno, če bi bilo treba, ter da bi pred vsem ne pustil črez mejo bežeče begune. — To je žalostno brati. Hercegovinski uporniki so tako čisto osamljeni in bodo kmalu zatrti. Ako se pa Srbija zdaj vmes meša, Evropa vmes poseže in zopet je slabo.

V **Peterburg** je prišel 14. jul. švedski kralj Oskar II. in je bil ravno tako z velikim sijajem sprejeman, kakor v Berlinu. Uradni „Praviteljstveni Vestnik“ prinaša dolg članek v slavo švedskemu kralju, katerega miroljubnost hvali in pravi „o sčastljivo okončevanju dolgovremenoj vrazdž mezdu Ros-siej i Šveciej,“ katere poslednje kralj je bil tako lepo pozdravljan v obeh ruskih stolicah, v Moskvi in Petrogradu.

V **francoskej** narodnej skupščini sta Buffet in Dufaure 20. t. m. zaznamovala one zakonske postavbe, katere se morajo še obravnavati, predno se more skupščina razpustiti.

Bavarska „Post“ pravi, da bode na Bavarskem 79 „patrijotov“ in 77 liberalcev (recte tu: prusijakov) voljenih. Če bode večina res tako majhena, potem ne bode ministerstvo palo in Prusi so potolaženi. Sicer pa čakajmo izida.

Dopisi.

Iz Krškega 17. julija [Izv. dop.]

Tukaj sem uže par dnij, in še denes mi nij prav jasno, ali sem še vedno mej Slovenci, ali bog zna kje v nemškem „rajhu“. Istina, toliko švabljanja nijsem uže davno slišal, nego v malih dneh tukaj, pa tudi toliko ekskluzivno nemških napisov po vseh cesar-

tar po vsej dolini číslan in tudi tam po gorah, tja proti Kranjskemu so ga poznali. Izpolnilo se je vse, kar je prerokoval. Francoze je Trentar prerokoval tako: „Pridejo od tam, kjer hodi solnce za Boban (M. Canin), ki bodo imeli kozlove brade, in ki bodo nepokorni svojim starim; takrat se bo po dolini huda godila, ker ne bo pridelka.“ Še eno je pokojni Trentar prerokoval, kar se doslej še nij spolnilo — bog daj, da bi se ne — pa se gotovo spolne, ker mož nij bil lažnjiv! „Pridejo časi,“ je pravil, „ko ne bo od Predela do G—e nobenega goveda; ljudij bo tako malo, tako ščin jih pobere potreba, da bodo imeli vsi pod enim orehom prostor — in še le potlej se v novo povrnejo zlati časi.“

Ona je uže tam na resnici moja babica, ki mi je to pravila, bog jej daj nebesa; rad bi storil ne vem kaj, da bi jo še enkrat videl, pa saj se bomo videli vsi enkrat tam v Jozafatovej dolini!

Lej, dragi bralec, tako se kratkočasim z rečmi, ki so bile pred dvajsetimi leti — takrat gotovo nijsem mislil, da se ima izpolniti, kadar preteče toliko let, kolikor znaša

„Kljuka pet, križ deset,
Dva in tri, kol'ko st'ri.“

še nad menoj prislovica „Alter schützt vor Thorheit nicht!“ Bogme, kaj si imam v šoli beliti glavo, ker tudi za me in zlasti za me je Horacij pisal:

„Pauper et infima de gente sub divo moriar,
victi ma nil' miserantis Orei.“

Naj bi gore prestavljaj, ona, ki me je „v zibeli videla berača,“ se ne sprijazni z menoj! Ko bi bili ranjki gospod fajmošter, naj bi jih ne težalo, vse povedali, ko so me v šolo napravljali; pa nijso pravili družega, kakor, da mesto „kozé pasti,“ bom v „škornjah pohajal,“ pa „beli kruh“ jedel! Pa sedaj, „elapsis subinde sedecim annis,“ se mi še mesto belega kruha, mesto pohajanja v škornjah, obehčuje le — „pal'ca beraška, prazen bokal!“ Oj Odam, zakaj si nam raj napravil, da se moramo zdaj tukaj pretikati po bēdi in težavi; kako bi bilo vse drugače, ko bi bil ti imel svojo ženico v strahu, pa bil si menda, kakor galanten John, ki se srečnega šteje, ako sme služiti svojej lepšej polovici v podnožje; ti si zakrivil, da nas tare večna nadloga! Tako namreč,

kakor meni, godilo se je o vsakem času velikim možem, mej koje se smem s pravom šteti, ker nijsem — majhene postavbe. Tudi sem modro najprvo sam s soboj začel. Tudi bog je najpoprej samemu sebi brado vstavil, potem še le komu družemu. Sedaj torej, ko sem dovolj pomiloval lastno svojo „grandezzo,“ bom ošteval še koga izmej ostalih. Pa kje bi neki začel?

„Le začniva pri Homerji,“ me uči pevec, ki se mu nij dosti boljše godilo, nego družim njegovim vrstnikom, in katerega povsem číslati sem se dovoljno učil. Lepo kopico pesnikov ti našteje Preširen v istej svojej glosi, mej njimi najslavnejše svečenike Apolonove, tako, da smo skoro preverjeni, ka minljivej polovici pesnikovej nij odločena solnčna doba. Še le potem, ko se je zopet spremenilo v prah, kar je nastalo iz prahu, potem ko se ženijalni duh vsega oprosti, kar ima sled po človeški slabosti, tedaj še le zasviti glorijska pesnikova, takrat se začno dela njegova pazljivejšje čitati, premišljevat, proslavljati, poviševati v „deveta nebesa.“ Isto se nij godilo le pesnikom, temuč vsem možem, ki so sloveli v tej ali drugej stroki.

skih in necesarskih uradih me nij še menda nikdar na Slovenskem toliko v oči klalo, kakor tukaj v domovini slavnoznanih krških rakov. Pri glavarstvu, pri sodniji, pri davkariji, na pošti, pri telegrafu, v občinskem uradu, povsod se spisuje in razglasa vse v „kulturnej“ nemščini in nič drugače, kako je pri odvetniku, katerega poznam kot odličnega narodnjaka, tega še ne vem.

Kakor mi pripovedujejo, nij v sosednjih občinah nič bolje. O narodnej zavesti nij tukaj skoro govoriti, še manj o narodnem napredku. Ljudstvo pije, in tem rajše dremlje, kdor mu je na čelu v občinah, ta je pod petami birokratov, kateri uporabljajo splošno ljudstveno letargijo, da brez zavire mirno zasledujejo in izpolnjujejo ponemčevalne namene sedanje vlade. Socijalno življenje je v starodavnem mestu Krško: čitalnica, pevsko, telovadsko društvo, kratke sanje, jedini ponos naših mestjanov je „Bürgergarda“. V čednej „uniformi“ sé svitlimi gumbami, jim dopade soldatke igrati, — to je vse, kar združuje mestjane, in pa da ne zabim: krčmo. Toda zadnja tudi ne prav, — saj bo kmalu več hiš z vejo nad vrati, nego brez nje, kar dokazuje tudi v tem oziru veliko razcepljenost. Pa pustimo to, vrnimo se k resnim stvarim.

Občinsko življenje se mi kaže v Krškem in v sosedščini zelo otrpno, mrtvo. Sijajen dokaz temu je, da gospodari na Krškem uže nad 9 let eno in isto občinsko zastopstvo, da nij bilo v vsem tem času nobene volitve, akopram je v tej dolgi dobi nemila smrt nekatere mestne očete požrla.

Enaka se godi, kakor slišim, v Kostanjevici. Kako je li to mogoče, vprašal bode marsikateri osupnjeni čitatelj, saj imamo vendar §. 19. v občinskem volitveniku, po katerem bi moglo vendar okrajno glavarstvo skrbeti, da se volitve po občinah vsaka tri leta ponavljajo. Pa kaj bi tu čenčal o paragrafih, vsaj vemo, da so mnogokrat skoro samo zato v zakonih, da se ne izpolnujejo.

Mestjanov-volilcev, ne morem prav razumeti, ali so sé sedanjim skrčenim številom mestnih očetov tako zadovoljni, da si ne

morejo in ne marajo boljših izvoliti; ali so tako brezsrčni, da pustijo tako težko breme toliko let, na enih in istih ramenih sloneti, ko vendar vidijo, da jim uže moči omagujejo ali so pa tako nevedni, nemarni in leni, da ne poznajo ali nečejo poznati svojih državljanskih pravic in dolžnostij in da jih ne znajo, ali nečejo porabiti v korist svojega rojstvenega kraja. Bogme, žalostne trikrat žalostne so tako gnjile razmere, — o katerih si pa pridržujem še pozneje obširnejšo besedo.

Denes smo brali v dunajskih časnikih, (slovenski so tukaj kaj borno reprezentovani) veselo novico, da je občespoštovani g. dr. Pogačar imenovan za ljubljanskega knezoškofa. Hvala bogu! zdaj bo vendar enkrat konec brezobzirnemu „Urškovanju“. Kolikor poznamo novega vladiko, smemo se zanašati, da bo de s sigurno-odločno roko kmalu uredil zelo razrušene razmere v naši sicer jako lepeji, a hudo zanemarjeni škofiji. Bog mu daj modro in pogumno izvesti svet, a jako težaven poklic!

Soboto, to je predvčerajšnjem je razsajala silna nevihta po tukajšnjih in sosednjih goricah. Debeli precej dolgo trajajoča toča je obsula najlepše vinograde in pobrala tu več tu manj, a v obče obilo tretjino žlahtnega pridelka.

Posebno zadeti so vinogradi Sv. Duh, Nova gora, Sremič, Golek in deloma Tržka gora v Krškem okraji; slavnoznana Gadova peč in sosedne Gorice v Kostanjeviškem okraji, Libna in Kremen onstran Save. —

Veliko škode je napravil silni lij s tem, da je mnogo najboljše zemlje odplul. Tako se skrčijo ubogemu posestniku najlepše nade v malo trenutkih.

Iz Radeč na Dolenjskem 18. jul. [Izv. dop.] Od povsod se slišijo pritožbe o nevihti i toči, pri nas smo vendar dozdej še obvarovani razen trije kmetov, so pa ti trije toliko milovanja vredni, ko nij še leto dni preteklo, od kar jim je huda ploha dokaj škode v vinogradih, na travnikih i na polji naredila. Strneno žito smo vzeli z njiv, krompir dobro obeta, in tudi grozdja je mnogo, dasiravno ga je palež do polovice

uničil. Bati se je pa ko uže teden dni vsak dan dežuje, da bi ne začelo grozdje gnjiti. Naše gorice nijso do zdaj imele skoraj nič žlahtnega trsja, a obrnilo se je na boljše. Kmetiška podružnica radeška je letošnjo spomlad več tisoč žlahtnih trt razdelila. Upamo, da se bo tudi naš kislec spremenil v žlahtno kapljico. Naš kraj je tudi za sadje zelo ugoden, kajti videti je mnogo vsejanih divjakov, ki jih kmetje kar precej na prostoru vcepijo, to se ve, da po starem kopitu. Pa tudi na tem polji se je začelo svetiti. Začetkoma lanskega leta je namreč zopet radeška kmetijska podružnica vzela v najem na 6 let lep in prostoren vrt v trgu in ga je prepustila šoli za praktičen poduk v sadjereji. V temu vrtu uže nad tisoč mladih drevesc kaj lepo raste in šolska mladež se vadi v tej stroki. Požlahtnili so učenci z g. učiteljem uže čez 200 mladih divjakov. Omeniti je tudi vredno c. k. vrt za vzrejo gozdnih dreves, ki je šolska lastnina. Letos so se vsejale smreke, jelke, mecesni in črni bor; zadnji se je izvrstno obnesel in jaz mislim, da bo naša zemlja na črni bor ugodna; — torej ne bomo pomankanja trpeli na drevesih, kakor letošnjo zimo, ko smo mogli sadna drevesa iz vrtov sekati. — Za vesta napredek v kmetijstvu se imamo dosta zahvaliti g. pl. Gutmansthalu in gozdarju g. Moric Scheyerju.

Trg Radeče ima mnogo prav lepih poslopij, le šola je kaj majhena, tujec bode na prvi pogled mislil, da je kak pod ali šupa. Šolska soba je pa prostorna, ker zavzema celo obzidje. Prevideli so pa gospodje, da sedanja šola ne zadostuje pri tolikem številu za šolo ugodnih otrok, torej mislijo prihodnje leto novo šolo za tri razrede zidati. Za zidanje nove šole se posebno odlikujeta gosp. okrajni glavar in g. župan. Kakor je znano se sedanja enorazredna šola s 1. novembrom razširi v dvorazredno in služba za 2 učitelja s 500 gld. letne plače je uže od 16. junija. do 24. t. m. razpisana. Gospodje učitelji i maturanti oglasite se in nikdar ne škilite v sosednje dežele. Pri nas je lep kraj, lahko živite, ljudstvo je za šolo vneto, blizu je železnica na tri strani, kajti

Navajam ti tukaj mej brezbrojnimi samo Keplerja, o katerem je neki pisatelj onega časa — čital sem to z lastnimi očmi — zapisal pomnenja vredne besede: „Čemu se revež za zvezde obeša, ki jih ne more doseči, najbližnja jelša udrži njegovo pest scajunanih kostij; predivo tudi nij drago, ako nema druge vrvico.“ Ako se je Goetheju dobro godilo pri „najmanjšem mej nemškimi knezi,“ nam ta izjema kar potrjuje, da o velicijh možeh sploh velja: „O njih zaslugah sovrstniki slabo sodijo!“ Saj vendar vemo, da so Schillerja po noči pogrebili, da so poznejše njegovo telo še le iz kostenjače izvlekli.

Nastane pa vprašanje, kaj neki slepi sovrstniki, da tako nemilo, tako breztemeljito sodijo o možeh, ki se povsem odlikujejo, ki so vredni, da se jim oljkovo omladje nasipa, koder hodijo? No, menda nij potreba velike modrosti, odgovoriti na to vprašanje, jasno kakor beli dan. Kje neki dobiš človeka, ki bi bil v očeh bližnjega čist in brez madeža, kakor se pripoveduje o materi božji? Kaj neki še le porečeš, ako pomisliš in si obstojiš, da niti ti dragi bralec in pre-

čestita bralka, niti kedo iz mej vsih nas družih, kar nas je namenjenih belej smrti, bil bi brez večje ali manje napake, nad katero se izpodtika ne le tekmeča, temuč rekel bi vsacega, kar jih ima in kar jih nema oblasti sabljati s hudobnim jezikom? S koliko srepejšim očesom se še le neki gleda na tistega, ki se zdi odlikovati mej družimi, ki si napravljajo nevenljivo slavo? Lej, vsakemu človeku je, rekel bi, prirojeno samoljubje, vsakdo je navajen v sredino vesoljne stvaritve postavljati svoj „jaz“ in še bog je — rekel sem uže enkrat — še bog je najprvo samemu sebi brado ustvaril. Okolo tega sprevažnega „jaz“ se vrste druge osebe v kličnej vrsti koncentrično dalje in dalje do kraja in konca ogromne stvaritve. Čem bolj se katera sredini bliža, čem bolj katera preti samoljubni jaz riniti iz centra, tem bolj si ga on želi v deveto deželo. Je li v teh razmerah res mogoče komu sloveti mej vrstniki? Pravim, da ne in trdil bom svoj „non potest“, naj bi bil, da, naj bi bil, kakor oni slavni Čeh v Kostnici na plapolčej gromadi! „Saj se vendar tu pa tam česte korifeji še v naših dneh, čestili so se v prejšnjih, da si

še pri življenji!“ boš majal z neverno glavo. Da, česté se in čestili so se, ker je bilo ravno v interesu našega „jaz“ in ker bi se bil „jaz“, ki bi bil nasprotno delal, lahko osmešil, moram ti odgovoriti na tvoje Tomažev odkimavanje.

„Ej te, prijatelj, ne bodi pesimist; še je mož, ki pošteno in radovoljno vsakemu svoje priznajo“, porečeš, „še so, ki ne dajejo zavidu pod oprajem ostrejšja, povej mi rajši, kako, da tudi taki v navadi geniju ne pripisujejo onih zaslug, kakor potomci? I, naj bo; so še taki možje, a „sine ira et studio“ kakor Tacit pravi, soditi ne morejo — „eorum causae iis procul non sunt“. Mož, ki se mej nami giblje, s kojim občujemo, je le človek, besede njegove imajo vrednost človeško; oni pa, ki je šel tja, od koder nij povratka, oni nij več človek, on je nadzemjski, beseda njegova je vzvišena! Potomec, ki žgá orjaku kadilo, ga nij poznal kot človeka tavajočega po solznej dolini, on ga tedaj le po tem sodi, kar je še po njem ostalo! —

Zidanost je pičle pol ure oddaljen. Do denes se nij še nikdo oglasil.

Sedaj imamo ravno keglanje na dobitke za šolski namen, ki bo trajalo do 25. t. m.; 50 gld. je do zdaj dobička.

Domače sivarj.

— (Ljubljanske ude dramatičnega društva) opozorujemo zopet, da je denes v četrtek 22. jul. ob polu osmih zvečer v čitalnični dvorani občni zbor.

— (Dramatičnega društva) dobitke, kot členu „Umčlecke besede“ v Pragi, katerega je dobilo pri letošnjem srečkanju, namreč lepa oljnata podoba „pokrajina“ od Ulika v krasnem zlatem okviru, je videti denes zvečer v čitalnični dvorani pri občnem zboru društva.

— („Sokolov“ izlet) na Dobrovo in v Švico, ki je zadnjič zaradi neugodnega vremena izostal, bode prihodnjo nedeljo 25. t. m. po polu dne ob 2. uri. Program ostane nepremenjen.

— (Na mariborskem učiteljskem pripravnišči) je 38 jih dobilo spričevalo, da morejo vstopiti v višji razred. Celih 20 jih je palo. Potem se pa toži, da učiteljev nij! Direktor Elschuigg se menda tudi iz tega vidi!

— (V Slatino) je prišel minister Unger zdraviti se.

— (Žandarmerijska postaja) je na novo osnovana s štirimi možmi v Poljanah pri Črnomlju.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov po izvrstni

Revalescière du Barry

v Londonu.

28 let uže je nij boleznj, ki bi jo ne bila ozdravila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in otrocih brez medicinske in stroškov; zdravi vse bolezni v želodcu, na živcih, dalje prsne, i na jetrah; žleze i naduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, neprebavljenje, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtočlavje, silenje krvi v glavo, šumenje v ušesih, slabosti in blevanje pri nosečih, otožnost, diabet, trganje, shujšanje, bledico in prehlajenje; posebno se priporoča za dojenice in je boljše, nego dojnično mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spričeval zdravilnih, brez vsake medicine, mej njimi spričevala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pravega profesorja medicine na vseučilišču v Mariboru, zdravilnega svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Dr. Campbella, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofinje Castlestuart, Markize de Brehan a mnogo drugih imenitnih oseb, se razpošiljava na posebno zahtevanje zastoj.

Kratki izkaz iz 80.000 spričevalov.

Spričevalo zdravilnega svetnika Dr. Wurzerja, Bonn, 10. jul. 1852.

Revalescière Du Barry v mnogih slučajih nagradi vsa zdravila. Posebno koristna je pri dristi in griži, dalje pri sesalnih in obistnih boleznih, a t. d. pri kamnu, pri prisadljivem a bolehnem draženju v skalni cevi, zaprtji, pri bolehnem bodenju v obistih in mehurji, trganje v mehurji i. t. d. — Najbolje in in neprecenljivo sredstvo ne samo pri vratnih in prsnih boleznih, ampak tudi pri pljučnici in sušenju v grlu. (L. S.) Rud. Wurzer, zdravilni svetovalec in člen mnogo učenih družtev.

Winchester, Angleško, 3. decembra 1842.

Vaša izvrstna Revalescière je ozdravila večletne i nevarnostne prikazni, trebušnih bolezni, zaprtja, bolne čutnice in vodenico. Prepričal sem se sam gledé vašega zdravila, ter vas toplo vsakemu priporočam. James Shoreland, ranocelnik, 96. polka.

Izkušnja tajnega sanitetnega svetovaleca gosp. Dr. Angelsteina.

Berolin, 6. maja 1856.

Ponavljaje izrekam gledé Revalescière du Barry vsestransko, najboljše spričevalo.

Dr. Angelstein, tajni sanit. svetovalec. Montona, Istra.

Učinki Revalescière du Barry so izvrstni.

Ferd. Clausberger, c. kr. okr. zdravnik. Spričevalo št. 76.921.

Obergimpenn, (Badensko), 22. aprila 1872.

Moj pacient, ki je uže bolehal 8 tednov za strašnimi bolečinami vnetic jeter, ter ničesar poiziti nij mogel, je vsled rabe Vaše Revalescière du Barry popolnoma zdrav.

Viljem Burkart, ranocelnik.

Št. 80.416. Gosp. F. V. Beneka, pravi profesor medicine na vseučilišču v Mariboru (Nemčija), piše v „Berliner Klinische Wochenschrift“ od 8. aprila 1872 to le: „Nikdar ne zabim, da je ozdravila enega mojih otrok le takozvana „Revalenta Arabica“ (Revalescière). Dete je v 4. mesecu vedno več in več hujšalo, ter vedno bljuvalo, kar vsa zdravila nijso bila v stanu odpraviti; toda Revalescière ga je ozdravila popolnoma v 6 tednih.

Št. 79.810. Gospo vdovo Klemmovo, Düsseldorf, na dolgoletnem bolehanju glave in davljenji.

Št. 64.210. Markizo de Brehan, boleha je sedem let, na nespanji, treslici na vseh udih, shujšanji in hipohondriji.

Št. 65.715. Gospodični de Montlouis na neprebavljenji, nespanji in hujšanji.

Št. 75.877. Flor. Köllerja, c. kr. vojašk. oskrbnika, Veliki Varaždin, na pljučnem kašlju in bolehanji dušnika, omotici i tiščenju v prsih.

Št. 75.928. Barona Sigmo 10letne hramote na rokah in nogah i. t. d.

Revalescière je 4krat tečnejša, nego meso, ter se pri odraslih in otrocih prihrani 50krat več na ceni, gledé hrane.

V plehastih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr., i funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalescière-Biscuiten v pušicah a 2 gold. 50 kr., a 4 gold. 50 kr. — Revalescière-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 50 gold., — za 576 tas 36 gold. — Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradcu bratje Oberanzmeyer, v Innsbrucku Diechtl & Frank, v Celoveci P. Birnbacher, v Loni Ludvig Müller, v Mariboru M. Moriš, v Meranu J. B. Stockhausen, v Zagrebu v lekarnici usmiljenih sester, v Černovicah pri N. Snirhu, v Oseku pri Jul. Davidu, lekarju, v Gradcu pri bratih Oberanzmeyer, v Temesvaru pri Jos. v. Papu, mestnemu lekarju, pri C. M. Jahnerju, lekarju, v Varaždinu pri lekarju dr. A. Halterju, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarjih in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštnih nakaznicah ali povzetih.

Dunajska borza 21. julija.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	70 gld.	85	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	74	30	„
1860 drž. posojilo	112	50	„
Akcije narodne banke	938	—	„
Kreditne akcije	216	—	„
London	111	75	„
Napol.	8	89	„
C. k. cekini	5	24 1/2	„
Srebro	101	45	„

Podučiteljska služba

na dvarazrednej narodnej šoli na Ponikvi poleg južne železnice z dohodki 440 gold., oziroma provizorično 400 gold. in prostim stanovanjem se razpisuje. S to službo se itako zamore prevzeti organiška služba s posebnim odškodovanjem.

Prositelji, zmožni slovenskega in nemškega jezika imajo svoje dokumentirane prošnje pōtem predstavljene šolske gospodske do 20. avgusta t. l. krajnemu šolskemu svetovalstvu na Ponikvi poleg južne železnice vposlati.

Okrajni šolski svet Šmarski,

dne 18. julija 1875.

Predsednik: Haas l. r.

(252—1)

Uradno naznanilo.

22. julija 1875.

Javne dražbe: Helene Zremeve iz Studenca, 195 gld., 23. julija (III. Ljubljana). — Jakob Miklavšičevo iz Trnovga, 1120 gld., — J. Zvonkovičovo iz Broda, 330 gld., 23. julija (III. Metlika). — Janez Morelovo iz Gornje Košane, 1315 gld., 23. julija (I. Postojna). — Tone Trostovo iz Podbrega, 23. julija (II. Vipava). — Helene Vrenkove iz Zagorja, 5640 gld., 23. julija (I. Litija). — Miha Congerjevo iz Gorice, 23. julija (I. Vipava). — Janez Mausarjevo iz Hočuja, 1886 gld., (II. Lašče). — Lenart Röthelovo iz Koprivnika, 40 gld., — Jak. Sterkovo iz Predgrada, 29 gld., 25. julija (II. Črnomelj). — Antonije Jermanove, 625 gld., 24. julija (III. Kranj). — Jože Sterkovo iz Zagodeca, 205 gld., 24. julija (III. Črnomelj). — Franc Jerasovo iz Otoka, 2135 gld., 24. julija (III. Metlika). — Jože Zerovnikovo iz Kranja, 3628 gld., 24. julija (II. Kranj).

Izdajatelj in urednik Josip Jurčič.

Dr. Fr. Lengila Brezova mast ali balzam.

Uže vegetabilni sok sam, ki kaplje iz breze, ako se drevo navrti, je od pamtveka znan, da je najznamenitejša lepotečno sredstvo; ako se pak ta sok po značevem predpisu pripravlja kemičnim pōtem v balzam, takrat še le dobi skoro čudotvorno moč. Se li namaže n. pr. zvečer obraz ali koža, olupi se uže takoj drugo jutro koža, ki postane vsled tega bela in nježna.

Ta balzam lika v obliči vse gube in kozave lise, ter mu podeli mladostno barvo. Koža postane bela, nježna in čvrsta; kmalu izginejo i pége, žoltine, ogerce, nosna rudečina, zakožni črvi in vse druge nesnage kože. Cena 1 lončka s priloženim navodom 1 gold. 50 kr., po pošti 10 kr. več. Da Dunaji pri g. Filipu Neustein-u, lekarji, na voglu: „Planken- und Spiegelgasse“; dalje ga prodaje še v Gradcu: H. Kiehauser, Sporgasse; v Zagrebu: S. Mittelbach, droguist. (241—2)

Piccolijeva lekarna „k angelju“.

Farmacijske specijalitete

Gabriel Piccolija,

lekarja v Ljubljani, na dunajske cesti.

Anaterinova ustna voda in zobni

prašek. Boljši, nego vsaka druga zobna voda in zobni prašek, pravo sredstvo zoper zoboból in ustne bolezni, zoper gnjilobo in majanje zob, zoper difteritis ali vnetico grla in skorbut, prijetnega duha in okusa, krepi dalje zobno meso, in je sploh neprimerljivo sredstvo za čiščenje zob. Kedor ga enkrat poskusi, dal mu bode gotovo prednost, vzlic vsim enakim izdelkom. 1 steklenica 60 kr., 1 škatlja 40 kr.

Ribje olje, pošiljano na ravnost iz mesta Bergen na Norveškem, brezkusno in ne slabodišeče, 1 originalna steklenica 80 kr.

Pravi sajdlincev pulver. Nareja se z čisto kemičnih tvarin. 1 škatlja 80 kr., 1 tucat škatelj 6 gold. 60 kr.

Pravo vinsko žganje z soljo, v pomoč bolehnemu človestvu, pri vsih notranjih in vnanjih prisadnih, zoper večino boleznij, posebno za vsakovrstne rane itd. 1 steklenica 40 kr.

Eliksir iz Kine in Koke. Najboljši do sedaj znani želodečni likér. Pospešuje cirkulacijo in prebavljenje, ter različne organe in ude z nova okrepi in oživi. 1 steklenica 80 kr.

Glycerin-Crème. je posebno izborno sredstvo zoper razpokane ustnice in kožo na rokah. 1 flacon 30 kr.

Lancaster-lilijna voda. Toaletni zaklad. Specijalno, da se ohrani koža krasna, nježna in mehka, se jej daje prednost pred vsemi umivalnimi vodami, lepoticjem in lepoticnim sredstvom, katera so često škodljiva. 1 steklenica 1 gold.

Rajzevi pulver. Izključljivo iz vegetabilnih tvarin, posebno zdrav za kožo, katerej podeli izvorno brhkost in čvrstost, kar se nahaja le pri mladini. 1 paket 10 kr., 1 škatlja 40 kr.

Sok iz Tamarinde. Po mrzlih sredstvih izlačen. Učinkuje znamenito krepilno in olajšajoče. 1 steklenica 40 kr.

Neizmotljivo sredstvo zoper mrzlico. Učinek tega léka je dokazana istina in vsaki bolnik, ki je lék uže poskusil sam na sebi, se bode radostno prepričal, da je najmočnejše in zanesljivejše sredstvo do sedaj znanih zoper ponavljajočo se mrzlico. 1 steklenica 80 kr.

Naročila se izvršujejo vračajočoj se pošto proti poštnemu povzetju. (132—64)

Razglas.

Županstvo občine Šmartno pri Litiji naznanja občinstvu, da je semenj, ki bi imel biti v Šmartnem dné 26. julija (mal. serpana), na dan 2. vel. serpana (avgusta) tega leta prestavljen.

Županstvo občine v Šmartnem pri Litiji, dne 17. julija 1875.

Ant. Knaflič, župan.

(251—3)

Lastnina in usk „Narodne tiskarne“.